

Antonius Josef (Antoon) Bartmann is geboren op 12 juni 1925 in Zwolle. Hij was de zoon van Karel Bartmann en Lamberta Maria Heuperman. Antoon groeide op in een katholiek gezin. Zijn vader werkte bij de Staatsspoorwegen, onder meer in de functie van onderstationschef in Rotterdam Feijenoord. Zijn moeder Lamberta Maria Heuperman was dochter van een Hedelse stationschef.

Antoon zat op het internaat in Heythuysen om vervolgens op zijn 13e jaar te gaan studeren voor het priesterambt bij de Franciscanen aan het Sint Antonisgymnasium in Megen. Een jaar later breekt de Tweede Wereldoorlog uit.

Antoon was scout bij de Tekakwitha groep in Utrecht. De groep is opgericht in 1936 als zeeverkennergroep en is nog actief. Hij woonde in de oorlog in Utrecht en werkte als kok.

Al lange tijd loopt hij met de gedachte uit te wijken naar Engeland. Voorzien van de nodige informatie besluit hij om via de zuidelijke route over de Pyreneeën naar Engeland uit te wijken als één van de jongste Engelandvaarders. Onderweg naar neutraal gebied meldt hij zich in Toulouse bij een Nederlandse verzetsorganisatie (Dutch Paris) die vluchtelingen opvangt en naar de grens met de Spanje begeleidt. Hij wordt bij een konvooi van 24 man ingedeeld, dat bestaat uit gestrande geallieerde piloten, Joodse vluchtelingen en andere Engelandvaarders. De lokale berggidsen Henri Marot en Pierre Treillet begeleiden het konvooi. Tijdens een zware voettocht door het besneeuwde gebergte wordt het konvooi op de Col de Portet d'Aspet verraden en bij de Cabane des Evadés door een nazi-patrouille onder vuur genomen. Slechts een klein aantal vluchtelingen weet te ontkomen. Bartmann wordt gearresteerd en op 8 februari 1944 door de nazi-grenspolitie van het commissariaat Foix verhoord.

Aanvankelijk is na de oorlog niets over het lot van Bartmann bekend. Men vreest dat hij in het concentratiekamp Buchenwald is overleden. Pas op 16 december 1949 wordt in Utrecht aangifte gedaan van zijn overlijden. Hij blijkt op 14 augustus 1944 op 19-jarige leeftijd in concentratiekamp Mauthausen te zijn omgekomen.

Inlichtingen verzocht over
ANTOON BARTMANN,
geb. 12-6-1925, vermoedelijk
overleden in Buchenwalde. Al-
len die inlichtingen kunnen
verstrekken worden verzocht
te schrijven aan Heykoop-Bart-
mann, Topaasstraat 9b, Rotter-
dam, v.m. Schiebroek. Tele-
foon 49738.

Ook zijn vader en broer kwamen om in de oorlog. Zijn vader Karel Bartmann is tijdens een dienstreis op 6 november 1944 in Gouda gedood door een beschieting. Zijn oudere broer Willem werd als dwangarbeider aan het spoor te werk gesteld bij de reparatiewerkplaats Opladen in Leverkusen. Het complex was regelmatig doelwit van geallieerde bombardementen en Willem is daarbij om het leven gekomen.

Vlak na de oorlog maken de katholieke scouts in Utrecht een herdenkingsplaat met daarop de namen van de omgekomen voortrekkers van Katholieke groepen; Antoon Bartmann (1925), Loe Berghout (1926), Guus Born (1920), Hans Freericks (1925), Rudi Kieft (1920), Piet Kousbroek (1924), Jan Meurs (1918), Jan Schmeink (1922), Dick van Toor (1918), Jo van Veenendaal (1920) en Joop Wilderbeek (1926). De plaat heeft een tijd gelegen op de zolder van het oude districtskantoor van de Katholieke Verkenners in Utrecht en ligt nu in het museum van regio Drie Rivieren-Utrecht.

Meer informatie

[Overlijden Antonius Jozef Bartmann op 14 augustus 1944 te Mauthausen, provincie Utrecht](#)

[» Open Archieven](#)

[Antonius Josef Bartmann | Oorlogsgravenstichting](#)

[Antoon Bartmann - Wikipedia](#)

[Home - Tekakwitha Zeeverkenners Utrecht](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.